

Lánasjóður íslenskra námsmanna

Ársreikningur 2018

Efnisyfirlit

Bls.

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra	2
Áritun óháðs endurskoðanda	3 - 4
Rekstrarreikningur	5
Efnahagsreikningur	6 - 7
Sjóðstreymi	8
Skýringar og sundurliðanir	9 - 17

Lánasjóður íslenskra námsmanna
Kennitala: 710169-0989
Borgartúni 21, 105 Reykjavík

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra

Ársreikningur Lánasjóðs íslenskra námsmanna byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Hann er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður.

Starfsemin á árinu

Samkvæmt rekstrarreikningi var hagnaður af rekstri sjóðsins um 7.901 millj. kr. á árinu 2018. Heildareignir námu 200.598 millj. kr. í árslok. Heildarskuldir námu 96.606 millj. kr. og bókfært eigið fé 103.992 millj. kr.

Ársverk hjá sjóðnum voru 30,46 á árinu 2018.

Núvirði útlána í árslok 2018 nemur 148.995 millj. kr. sem er 36.545 millj. kr. lægra en bókfært verðmæti útlána. Ítarlegri útskýringu á þessu má sjá í skýringu 18.

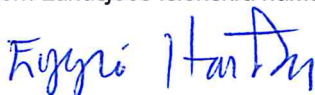
Áhættustýring

LÍN notar umgjörð samhæðrar áhættustýringar til að tryggja að áhættur séu skilgreindar og að þeim sé stjórnað á skipulegan hátt til að ná hæfilegri fullvissu um að yfirsýn og skilningur á áhættum í starfsemi LÍN sé til staðar á hverjum tíma á öllum sviðum í starfseminni. Í fyrstu útgáfu áhættustefnu sem stjórn LÍN samþykkti í október 2016 miðast umgjörðin við rekstraráhættur LÍN sem eru í reglubundinni vöktun yfir árið en aðrar helstu áhættur hafa verið skilgreindar og eru mældar að lágmarki árlega, sjá nánar í skýringu 17.

Stjórn og framkvæmdastjóri Lánasjóðs íslenskra námsmanna staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2018 með undirritun sinni.

Reykjavík, 30. mars 2019

Stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna

Eygló Harðardóttir, formaður

Lárus Sigurður Lárusson

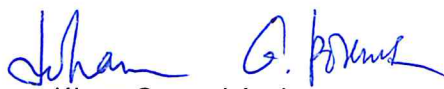

Sigrún Elsa Smáradóttir

Teitur Björn Einarsson

Elísa Björg Grímsdóttir

Jóhann Gunnar Þórarinnsson

Rebekka Rún Jóhannesdóttir

Hildur Björgvinsdóttir

Framkvæmdastjóri

Hrafnhildur Ásta Þorvaldsdóttir

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar Lánasjóðs íslenskra námsmanna og mennta- og menningarmálaráðuneytis

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lánasjóðs íslenskra námsmanna fyrir árið 2018, í umboði Ríkisendurskoðunar. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar og framkvæmdastjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2018, efnahag hans 31. desember 2018 og breytingu á handbæru fé á árinu 2018, í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur, og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda. Við erum óháð sjóðnum samkvæmt ákvæðum siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins. Við uppfylfum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum félagsins að meta hæfi þess til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning félagsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa sjóðinn upp eða hætta rekstri hans, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi sjóðsins. Stjórnendum sjóðsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi þess til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn skal hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álitum okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álitum okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Áritun óháðs endurskoðanda frh.:

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að félagið verði ekki lengur rekstrarhæft.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirliggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum stjórn meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega anmarka í innra eftirliti ef við á.

Reykjavík, 30. mars 2019

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur ársins 2018

	Skýr.	2018	2017
Vaxtatekjur			
Vaxtatekjur	6, 18	2.682.604	2.280.366
Verðbætur	18	7.195.294	3.830.218
Lántökugjöld á námslán		89.765	106.167
		<u>9.967.663</u>	<u>6.216.750</u>
Vaxtagjöld			
Vaxtagjöld	18	3.473.656	3.529.071
Verðbætur	18	3.065.907	1.636.545
Lántökugjöld tekinnna lána		0	25.000
		<u>6.539.562</u>	<u>5.190.616</u>
		3.428.101	1.026.134
Aðrar rekstrartekjur			
Tilkynningargjald		88.898	68.458
Aðrar rekstrartekjur		8.287	9.416
		<u>97.186</u>	<u>77.874</u>
Önnur rekstrargjöld			
Laun og launatengd gjöld	3	302.742	274.759
Annar rekstrarkostnaður	4	247.542	258.588
Vaxtastyrkir til námsmanna		76.448	91.903
Afskriftir rekstrarfjármuna	5	63.237	56.855
		689.968	682.105
Framlag á afskriftarreikning útlána	12	2.897.149	3.504.317
		<u>3.587.117</u>	<u>4.186.422</u>
		Rekstur án ríkisframlags	(61.830)
			(3.082.414)
Framlag ríkissjóðs	2	7.962.560	7.965.900
		<u>7.900.730</u>	<u>4.883.486</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2018

	Skýr.	2018	2017
Eignir			
Handbært fé			
Sjóður og bankainnstæður		13.382.576	11.267.016
Útlán			
Gjaldfallnar afborganir og vextir útlána, önnur skuldabréf	6	11.737.338	9.949.969
Námslán 1976-1982 (V-lán)	7	164.850	172.537
Námslán 1982-1992 (S-lán)	8	18.108.194	18.888.771
Námslán 1992-2005 (R-lán)	9	19.170.640	20.609.167
Námslán frá 2005 (G-lán)	10	189.678.152	184.852.989
Markaðskjaralán	11	15.878	22.759
		<u>238.875.051</u>	<u>234.496.193</u>
Afskriftarreikningur útlána	12	(53.334.481)	(50.878.663)
		<u>185.540.571</u>	<u>183.617.531</u>
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir	5	196.192	173.800
Ríkissjóður viðskiptareikningur	14	1.466.057	1.095.226
Aðrar kröfur		12.555	21.921
		<u>1.674.803</u>	<u>1.290.947</u>
Eignir alls		<u>200.597.950</u>	<u>196.175.494</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2018

	Skýr.	2018	2017
Skuldir og eigið fé			
Skuldir			
Langtímalán			
Skuldir í íslenskum krónum, verðtryggð lán	16	<u>94.300.863</u>	<u>97.757.793</u>
Aðrar skuldir			
Ríkissjóður vegna jöfnunarstyrkja	13	115.439	94.954
Áfallnir vextir		2.116.327	2.171.275
Lánadrottinnar		73.032	59.911
		<u>2.304.797</u>	<u>2.326.140</u>
		Skammtímaskuldir	
		<u>96.605.660</u>	<u>100.083.934</u>
		Skuldir	
Eigið fé	15	103.992.290	96.091.560
Skuldir og eigið fé alls		<u>200.597.950</u>	<u>196.175.494</u>

Sjóðstreymi ársins 2018

	Skýr.	2018	2017
Rekstrarhreyfingar			
Tekjuafgangur (halli) ársins		7.900.730	4.883.486
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:			
Afskriftir rekstrarfjármuna	5	63.237	56.855
Verðbætur langtímalána		3.065.911	1.636.545
Verðbætur námslána		(7.190.142)	(3.823.912)
Framlag í afskriftarsjóð	12	2.897.149	3.504.318
		<u>6.736.884</u>	<u>6.257.290</u>
		Veltufé frá rekstri	
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum		(2.431.853)	(3.233.808)
		<u>4.305.031</u>	<u>3.023.483</u>
		Handbært fé frá rekstri	
Fjárfestingahreyfingar			
Veitt námslán		(7.463.347)	(8.833.032)
Afborganir námslána		11.882.310	11.104.933
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	5	(85.593)	(82.677)
		<u>4.333.370</u>	<u>2.189.223</u>
Fjármögnunarhreyfingar			
Tekin lán		0	5.000.000
Afborganir langtímalána		(6.522.841)	(6.583.421)
		<u>(6.522.841)</u>	<u>(1.583.421)</u>
Hækkun á handbæru fé		2.115.560	3.629.284
Handbært fé í ársbyrjun		11.267.016	7.637.732
Handbært fé í lok árs		<u>13.382.576</u>	<u>11.267.016</u>
Aðrar upplýsingar			
Greiddir vextir af langtímaskuldum		3.473.371	3.546.942
Innborgaðir vextir af útlánum		1.694.269	1.576.115
Innborgaðir vextir af bankainnistæðum		445.642	255.714

Skýringar

1. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskila

a. Ársreikningur Lánasjóðs íslenskra námsmanna er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og settar reikningsskilareglur. Hann byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður.

Verðtrygging

b. Verðtryggðar eignir og skuldir eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi í ársbyrjun 2019.

Útlán

c. Útlán eru færð til eignar með verðbótum í árslok. Verðtryggð útlán eru færð miðað við vísitölur sem tóku gildi í ársbyrjun 2019.

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

d. Vaxtatekjur eru tekjufærðar miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu skuldabréfaeignar þegar gjalddagi er myndaður, þá eru áfallnir vextir tekjufærðir frá lokun skuldabréfs eða síðasta gjalddaga. Áfallnir dráttavextir eru tekjufærðir þegar ekki er óvissa um innheimtu þeirra.

Lántaka

e. Öll lán eru verðtryggð og eru áfallnar verðbætur og vextir færð upp í ársbyrjun 2019.

Afskriftareikningur útlána

f. Afskriftareikningur útlána er myndaður til að mæta fyrirsjáanlegum töpum á útlánum sjóðsins á líftíma útistandandi námslána. Námslán eru veitt til lengri tíma. Endanlegt útlánatap kemur oftast ekki í ljós fyrr en við lok endurgreiðslutíma. Eðli máls samkvæmt er matið því háð mikilli óvissu. Sömu aðferð er beitt við mat afskriftareikningsins og beitt var á síðasta ári. Sérstakt reiknilíkan er notað við mat á því hve afskriftareikningurinn þarf að vera stór á hverjum tíma. Reiknilíkanið byggir m.a. á lánakjörum hinna ýmsu lánaflokka, forsendum um kaupmáttaraukningu, forsendum um þróun tekna eftir aldri og dánarlíkum.

Rekstrarfjármunir

g. Rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur hundraðshluti miðað við áætlaðan endingartíma eignanna þar til niðurlagsverði er náð. Áætlaður endingartími greinist þannig:

Tölvubúnaður.....	5 ár
Húsbúnaður.....	5 ár
Skrifstofuáhöld, tæki.....	5 ár

Handbært fé

h. Til handbærs fjár í sjóðstreymi teljast sjóður og óbundnar innstæður á bankareikningum.

Skýringar

2. Framlag ríkisins

Fjárveitingar í fjárlögum 2018 til Lánasjóðs íslenskra námsmanna námu 7.962,6 millj. kr.

3. Starfsmannamál

Ársverk voru 30,46 á árinu 2018 samanborið við 28,41 á árinu 2017 og 29,17 á árinu 2016 sem er hækkun um 2,05 stöðugildi eða um 7,2%. Laun- og launatengd gjöld hækka um 10,6% og laun- og launatengd gjöld á ársverk hækka um 3,15%.

	2018	2017
Laun	237.678	214.860
Launatengd gjöld	54.239	49.087
Áfallið orlof, breyting	462	1.452
Laun og launatengd gjöld samtals	292.379	265.399
Starfsmannakostnaður	10.363	9.360
Laun, launatengd gjöld og starfsmannakostnaður samtals	302.742	274.759

Laun stjórnar og framkvæmdastjóra námu 20,7 millj. kr. á árinu, þar af laun framkvæmdastjóra um 15,8 millj. kr. og laun stjórnarformanns 1,7 millj. kr.

4. Annar rekstrarkostnaður

Annar rekstrarkostnaður lækkar að meðaltali um 4,3% milli ára. Veruleg lækkun varð á kostnaði við aðkeypta sérfræðipjónustu, sem skýrist einkum af lægri lögfræðikostnaði. Þá hækkar rekstur tölvukerfis á milli ára.

	2018	2017
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.920	1.349
Sími, afnotagjöld, póstburðargjöld	23.377	21.389
Funda- og ferðakostnaður	745	1.160
Aðkeypt sérfræðiaðstoð	115.701	130.742
Rekstur og viðhald tölvukerfis	39.632	33.205
Húsnæðiskostnaður	41.752	40.273
Þjónustugjöld banka	15.618	18.009
Málskotsnefnd	4.572	6.200
Ýmiss kostnaður	4.225	6.263
	247.542	258.588

5. Bókfært verðmæti og afskriftir rekstrarfjármuna

	Skrifstofuáhöld	Húsbúnaður	Tölvubúnaður	Samtals
Stofnverð í ársbyrjun	10.067	73.380	886.439	969.886
Keypt á árinu	1.161	1.869	82.564	85.593
Stofnverð 31.12.2018	11.228	75.249	969.003	1.055.479
Afskrifað áður	6.364	64.278	725.409	796.051
Afskrifað á árinu	977	3.321	58.939	63.237
Afskrifað samtals	7.341	67.599	784.348	859.288
Bókfært verð 31.12.2018	3.887	7.650	184.655	196.192

Skýringar

6. Gjaldfallnar afborganir og vextir útlána, önnur skuldabréf

Áfallnir dráttarvextir fyrra árs eru ekki færðir. Ógreiddar afborganir eru alls 5.695,9 millj.kr. (2017: 4.431,9 millj.kr.; 2016: 2.917 millj.kr.) þar af eru 3.163,7 millj.kr. á kröfuvakt (2017: 2.126,7 millj.kr.; 2016: 1.984 millj.kr.) og í löginheimtu eru 1.842,6 millj.kr. (2017: 1.962,7 millj.kr.; 2016: 625 millj.kr.). Þá eru 35,6 millj.kr. (2017: 26,2 millj.kr.; 2016: 60 millj.kr.) í millinnheimtu og 654,1 millj.kr. (2017: 316,3 millj.kr.; 2016: 248 millj.kr.) í greiðsludreifingu.

	2018	2017
Áfallnir vextir útlána	5.478.577	4.911.882
Ógreiddar gjaldfallnar afborganir V-lána	5.577	6.818
Ógreiddar gjaldfallnar afborganir S-lána	426.233	440.017
Ógreiddar gjaldfallnar afborganir R-lána	811.670	772.363
Ógreiddar gjaldfallnar afborganir G-lána	4.452.442	3.212.700
Önnur skuldabréf	562.840	606.191
	<u>11.737.338</u>	<u>9.949.969</u>

7. Námslán veitt 1976-1982

Eftirstöðvar námslána sem veitt voru á árunum 1976-1982 á grundvelli laga nr. 57/1976.

Lánskjör: Verðtryggð en vaxtalaus lán. Endurgreiðsla er miðuð við mismunandi hlutfall af tekjum umfram tiltekna viðmiðunartekjur. Endurgreiðslur hefjast 3 árum eftir námslok og standa yfir í 20 endurgreiðsluár hið lengsta.

Lánaflokkur V

	2018	2017
Staða lánaflokksins í ársbyrjun	172.537	190.290
Gjaldfallið á árinu	(5.948)	(4.384)
Afskriftir tapaðra krafna	0	(47)
Afskriftir vegna 20 ára reglu	(5.892)	(24.678)
Reiknaðar verðbætur ársins	5.455	14.303
Afborganir af höfuðstóli	(1.303)	(2.946)
	<u>164.850</u>	<u>172.537</u>

8. Námslán veitt 1982-1992

Eftirstöðvar námslána sem veitt voru á árunum 1982-1992 á grundvelli laga nr. 72/1982.

Lánskjör: Verðtryggð en vaxtalaus lán. Endurgreiðsla er miðuð við 3,75% af útsvarstofni. Endurgreiðslur hefjast 3 árum eftir námslok og standa yfir í 40 endurgreiðsluár hið lengsta.

Lánaflokkur S

	2018	2017
Staða lánaflokksins í ársbyrjun	18.888.771	20.045.790
Gjaldfallið á árinu	(1.134.726)	(1.243.210)
Afskrifað vegna látinna lánþega	(65.726)	(17.811)
Afskriftir tapaðra krafna	(654)	(3.110)
Reiknaðar verðbætur ársins	597.083	331.688
Afborganir af höfuðstóli	(176.554)	(224.575)
	<u>18.108.194</u>	<u>18.888.771</u>

Skýringar

9. Námslán veitt 1992-2005

Eftirstöðvar námslána sem veitt voru á árunum 1992-2005 á grundvelli laga nr. 21/1992.

Lánskjör: Verðtryggð lán með 1% vöxtum. Endurgreiðsla er 4,75% af útsvarsstofni. Endurgreiðslur hefjast 2 árum eftir námslok. Greiðslur af eldri námslánunum frestast þar til lán samkvæmt þessum lögum eru að fullu greidd.

Lánaflokkur R

	2018	2017
Staða lánaflokksins í ársbyrjun	20.609.167	22.466.893
Gjaldfallið á árinu	(1.797.471)	(1.952.314)
Afskrifað vegna látinna lánþega	(42.197)	(16.207)
Afskriftir tapaðra krafna	(653)	(33.491)
Reiknaðar verðbætur ársins	638.664	359.773
Afborganir af höfuðstóli	(236.872)	(215.487)
	<u>19.170.640</u>	<u>20.609.167</u>

10. Námslán veitt frá 2005

Eftirstöðvar námslána sem veitt hafa verið frá árinu 2005 á grundvelli laga nr. 21/1992, sbr. lög nr. 140/2004.

Lánskjör: Verðtryggð lán með 1% vöxtum. Endurgreiðsla er 3,75% af samanlögðum útsvars- og fjármagnstekju-skattsstofni. Endurgreiðslur hefjast 2 árum eftir námslok.

Lánaflokkur G

	2018	2017
Staða lánaflokksins í ársbyrjun	184.852.989	180.480.568
Veitt lán á árinu	7.463.347	8.833.032
Gjaldfallið á árinu	(7.463.040)	(6.447.701)
Afskrifað vegna látinna lánþega	(57.230)	(76.852)
Afskriftir tapaðra krafna	(7.337)	(47.086)
Reiknaðar verðbætur ársins	5.948.939	3.118.733
Afborganir af höfuðstóli	(1.059.516)	(1.007.706)
	<u>189.678.152</u>	<u>184.852.989</u>

11. Markaðskjaralán

Markaðskjaralán voru veitt vegna skólagjalda í sérnámi og grunnháskólanámi erlendis þar sem ekki eru veitt námslán vegna skólagjalda á hefðbundnum kjörum.

	2018	2017
Staða í ársbyrjun	22.759	29.953
Gjaldfallið á árinu	(6.881)	(6.608)
Reiknaðar verðbætur á árinu	0	(585)
	<u>15.878</u>	<u>22.759</u>

Skýringar

12. Afskriftareikningur útlána

Gert hefur verið reiknilíkan sem metur hve hár afskriftareikningur þarf að vera á hverjum tíma. Helstu þættir í þessum útreikningum eru lánakjör hinna ýmsu lánaflokka, forsendur um kaupmáttaraukningu, forsendur um þróun tekna eftir aldri og dánarlíkur. Í forsendum fyrir reiknilíkanið er gert ráð fyrir að hlutfall gjaldþrota hjá greiðendum sé 2018 0,30% (2017: 0,30% 2016: 0,30%) og hlutfall veittra undanþága frá endurgreiðslum sé 4% (2017: 4%; 2016: 4%). Samkvæmt reiknilíkani er afskriftarframlagið metið alls 2.455,8 millj.kr. Í afskriftarreikningi útlána er einnig tekið tillit til krafna sem eru komnar á kröfuvakt til viðbótar þeim kröfum sem áður hafði verið gert ráð fyrir með framlagi. Það er gert með sértæku framlagi sem er 90% af kröfum á kröfuvakt, alls 2.847,3 millj.kr (2017: 1.718 millj.kr.; 2016: 1.652 millj. kr., 2015: 1.581 millj.kr.) og eru breytingar á framlaginu á milli ára dregnar frá afskriftarframlaginu, sem eru 1.129,5 millj. kr. á árinu 2018.

	2018	2017
Afskriftareikningur útlána í ársbyrjun	50.878.663	47.721.239
Endanlega töpuð útlán á árinu	(441.331)	(346.894)
Almennt framlag í afskriftareikning, gjaldfært á árinu	1.767.636	3.438.901
Sértækt framlag v.kröfuvaktar, gjaldfært á árinu	1.129.513	65.417
Afskriftareikningur útlána í árslok	<u>53.334.481</u>	<u>50.878.663</u>

Veruleg breyting varð á almenna framlaginu í afskriftarreikningi á árinu 2014 vegna breytinga á þremur grunnforsendum fyrir útreikning á framlagi. Á árinu 2014 varð breyting á hlutfalli gjaldþrota hjá greiðendum og hlutfalli veittra undanþága frá endurgreiðslum. Greining hefur verið gerð á þessum hlutföllum reglulega sem hluti af áhættugreiningu sjóðsins og til þess að meta hvort hlutlæg vísbending sé til staðar fyrir virðisrýrnun útlána. Lán án ábyrgða vega sífellt stærri hluta af útlánasafninu þar sem hætt var að krefjast ábyrgðarmanna á námslánnum eftir mitt ár 2009, í framhaldi af lagabreytingu þar sem hætt var að krefjast ábyrgðarmanna á námslán. Í lok árs 2018 má ætla að þau séu um 132,7 milljarðar (2017: 121,3; 2016: 112 milljarðar, 2015: 107 milljarðar 2014: 90 milljarðar) eða um 56% 2018 (2017: 52%, 2016: 49%, 2015: 45%, 2014: 40%) af lánasafninu sem er án ábyrgðamanns. Í framtíð á eftir að koma betur í ljós hversu mikið tap verður vegna vanskila á lánum án ábyrgða og áhrif þess á sjóðinn en hlutfall gjaldþrota hjá greiðendum um áramót 2018 er orðið 0,19% (2017: 0,24%; 2016: 0,23%, 2015: 0,36%, 2014: 0,30%).

Í byrjun árs 2019 lágu upplýsingar fyrir hjá LÍN að veittar undanþágur frá afborgun af lánum væru að minnka og hlutfall þeirra væru komið í 2,25% á árinu 2018 (2017: 2,48 % , 2016: 2,63%, 2015: 2,98%, 2014: 4%).

Í reiknilíkani þarf að gefa sér forsendur um hverjar afborganir þeirra verði sem ekki hafa hafið endurgreiðslur lána. Á undanförunum árum hefur verið miðað við meðalafborgun S-lána. Vægi S-lána er stöðugt að fara minnkandi í lánasafni og því var gerð breyting á árinu 2014 að breyta viðmiðinu í meðalafborgun allra lána uppfært til verðlags um áramót. Þessi meðalafborgun lána í hlutfalli við útlán hefur farið lækkandi síðastliðin ár en stendur nokkuð í stað í lok árs 2018. Sú breyting endurspeglast í afskriftarreikningi útlána hverju sinni.

Skýringar

13. Jöfnunarstyrkir

Jöfnunarstyrkir eru veittir samkvæmt reglugerð nr. 692/2003. Um er að ræða dvalarstyrki til framhaldsskólanema sem ekki geta sótt framhaldsskóla í heimabyggð. Akstursstyrkir eru veittir til framhaldsskólanema sem sækja skóla fjarri lögheimili. Sjóðurinn hefur umsýslu með jöfnunarstyrkjum. Fjárveiting ársins 2018 vegna þessara styrkja voru 628,6 millj. kr. Greitt frá ríkissjóði á árinu 2018 voru 628,6 millj. kr. Þóknun sjóðsins nemur 1,5% af árlegu framlagi úr ríkissjóði og er færð undir liðinn aðrar tekjur.

	2018	2017
Staða viðskiptareiknings í ársbyrjun	(94.954)	(79.326)
Endurgreitt framlag til ríkissjóðs vegna 2017	94.955	79.326
Móttekið framlag frá ríkissjóði	(628.600)	(627.700)
Veittir styrkir til skólaaksturs	10.879	10.122
Veittir jöfnunarstyrkir	493.024	509.456
Kostnaður vegna hugbúnaðarþróunar og auglýsingar ofl.	1.097	3.752
Endurgreiddir jöfnunarstyrkur vegna 2018	(1.268)	0
Þóknun til Lánasjóðsins	9.429	9.416
Staða viðskiptareiknings í árslok	<u>(115.439)</u>	<u>(94.954)</u>

14. Viðskiptareikningur ríkissjóðs

Í árslok 2018 nam krafa sjóðsins við ríkissjóð 1.466 millj. kr. en í ársbyrjun var inneign að fjárhæð 1.095 millj. kr. Staðan við ríkissjóð hefur því hækkað um 371 millj. kr. á árinu.

	2018	2017
Staða í ársbyrjun	1.095.226	(1.902)
Ríkisframlag	7.965.900	7.965.900
Greitt úr ríkissjóði	(7.595.069)	(6.868.772)
Staða í árslok	<u>1.466.057</u>	<u>1.095.226</u>

15. Yfirlit um breytingu á eigin fé

Bókfært eigið fé nemur 103.992,3 milljónum kr. í árslok.

	2018
Eigið fé í ársbyrjun	96.091.560
Tekjuafgangur ársins	7.900.730
Eigið fé í árslok	<u>103.992.290</u>

Skýringar

16. Yfirlit um langtímaskuldir og vaxtakjör

Öll langtímalán sjóðsins voru upphaflega frá Endurlánum ríkissjóðs. Lánin eru alls 55 þar af eru 8 til 15 ára og 47 til 25 ára. Þau eru verðtryggð með föstum vöxtum. Breyting var gerð á lögum um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, nr. 1/1997, með síðari breytingum, sem tók gildi 1. janúar 2017 þar sem breytingar á lögnum lúta m.a. að því að gera lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins sjálfbæran. Til að fjármagna kostnað ríkissjóðs vegna þessa var ákveðið að framselja stóran hluta lánasafns ríkissjóðs vegna LÍN til LSR. Fjöldi lána LÍN til innheimtu hjá LSR eru 27 en 28 hjá Endurlánum ríkissjóðs.

Engar breytingar voru gerðar á lánunum að öðru leyti en því að uppsagnarákvæði skuldabréfanna var felld út og greiðast nú afborganir af þessum skuldabréfunum til LSR í stað Endurlána ríkissjóðs.

	2018
Ríkissjóður, verðtryggð með vísitölu neysluverðs (vextir 1,95 -5,35%)	34.981.152
LSR, verðtryggð með vísitölu neysluverðs (vextir 2,3-4,3%)	59.319.711
	<u>94.300.863</u>
Afborganir langtímaskulda greinast þannig á næstu ár:	
Afborganir 2019	6.115.139
Afborganir 2020	5.571.811
Afborganir 2021	5.148.782
Afborganir 2022	5.148.782
Afborganir 2023	5.148.782
Síðar	67.167.565
Langtímaskuldir, þ.m.t. næsta árs afborganir	<u>94.300.863</u>

17. Áhættustýring

LÍN stendur frammi fyrir áhættum í starfsemi sinni sem tengjast markmiðum og hlutverki LÍN. Umgjörð samhæfar áhættustýringar setur ramma um feril áhættustýringar sem er á ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra LÍN. Framkvæmdastjóri ber ábyrgð gagnvart stjórn á að þróaðar séu aðferðir við að greina, meta, mæla og stýra áhættum í starfseminni ásamt viðeigandi upplýsingagjöf og viðbrögðum.

Innleiðing samhæfar áhættustýringar hjá LÍN hófst með áhættustefnu dags. 25.10.2016. Áhættustefnan miðast við rekstraráhættur LÍN sem eru í reglubundinni vöktun yfir árið en aðrar helstu áhættur hafa verið skilgreindar og eru mældar að lágmarki árlega. Það eru eftirfarandi áhættur:

Útlánaáhætta/innheimtuáhætta

Útlánaáhætta/innheimtuáhætta sem sjóðurinn ber vegna lánveitinga til námsmanna og krafna á fjármálastofnanir, ef viðskiptavinur sjóðsins uppfyllir ekki samningsbundnar skyldur sínar gagnvart sjóðnum. Nánar má sjá áhrif af þessari áhættu í skýringu 12.

Endurgreiðsluáhætta

Endurgreiðsluáhætta felst í því að lán fáist ekki endurgreidd þar sem endurgreiðslur eru háðar tekjum og undanþágur fyrir greiðslum eru heimilar samkvæmt ákveðnum reglum. Einnig fellur lán niður við andlát lánþega. Með hækkandi námslánum til einstaklinga eykst endurgreiðsluáhætta LÍN. Nánar má sjá áhrif af þessari áhættu í skýringu 12.

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er markaðsáhætta sem felst í því að LÍN geti ekki endurspeglað eigin fjármögnunarkjör í útlánum sínum til námsmanna. Þannig er LÍN rekið með neikvæðum vaxtamun og þessi neikvæði vaxtamunur lækkar núvirði útlánanna. Nánar má sjá áhrif af þessari áhættu í skýringu 18.

Verðtryggingaráhætta

Verðtryggingaráhætta er rakin til mismunar á verðtryggðum eignum og skuldum. Þar sem stærstur hluti af eignum og skuldum LÍN er verðtryggður er að öllu jöfnu nokkurt jafnvægi milli verðtryggðra eigna og skulda á hverjum tíma. Nánar má sjá áhrif af þessari áhættu í skýringu 18.

Skýringar

18. Aðrar upplýsingar

Núvirði útlána

Útlánaflokkar sjóðsins eru fjórir með mismunandi lánakjörum. V-lán og S-lán eru verðtryggð en bera ekki vexti. R-lán og G-lán eru einnig verðtryggð en bera 1% vexti. Vextir af lánum sem standa sjóðnum til boða og tekin hafa verið til fjármögnunar sjóðsins eru mun hærrí en vextir af námslánum. Reiknað hefur verið út núvirði útlána sjóðsins í árslok 2018 miðað við 3,47% (2017: 3,49%, 2016: 3,60%, 2015: 3,69%, 2014: 3,79%, 2013: 3,88%) ávöxtunarkröfu en sú ávöxtunarkrafa samsvarar meðalvöxtum langtímalána sem sjóðurinn hefur að láni hjá Endurlánum ríkissjóðs. Niðurstaða útreikninganna er sú að núvirði útlána er 148.995 millj.kr. árslok 2018 (2017: 148.196 millj.kr., 2016: 146.312 millj.kr., 2015: 140.835 millj.kr., 2014: 132.918 millj.kr., 2013: 129.378 millj.kr.) en bókfært verðmæti útlána að frá dregnum afskriftareikningi útlána er 185.541 millj.kr. (2017: 183.618 millj.kr., 2016: 183.490 millj.kr., 2015: 180.540 millj.kr., 2014: 171.453 millj.kr., 2013: 168.189 millj. kr.) Mismunurinn, 36.545 millj.kr. (2017: 35.422 millj.kr., 2016: 37.178 millj.kr., 2015: 39.705 millj. kr., 2014: 38.535 millj.kr., 2013: 38.811 millj. kr.) endurspeglar þann viðbótarkostnað sem fylgir því að reka sjóðinn miðað við ofangreindar forsendur út lánstíma núverandi útlána. Kostnaði sjóðsins af því að lána út á lægri vöxtum en sjóðurinn býr við varðandi fjármögnun, er þannig dreift á lánstíma útlánanna.

Vaxtatekjur, vaxtagjöld og verðbætur

Námslán V, S, R og G eru öll verðtryggð en eingöngu R og G lán eru með 1% vöxtum. V og S eru vaxtalaus lán. Langtímalán sjóðsins eru öll verðtryggð með föstum vöxtum á bilinu 1,95 - 5,35%. Þar sem langtímlán sjóðsins eru með hærrí vexti en útlán sjóðsins er vaxtamunur neikvæður miðað við bókfært verð útlána og langtímalána í lok árs 2018 og 2017. Á árinu 2018 hækkaði vísitala neyslúverðs um 3,25% en á árinu 2017 um 1,73%, 2016 2,1%, 2015 um 2,0% og á árinu 2014 var hækking vísitölunnar 1,03%. Þar sem útlán eru að hærrí fjárhæð en langtímalán sjóðsins hefur breyting verðbóta meiri áhrif á rekstrartekjur en rekstrargjöld. Þar af leiðandi eru nettó verðbætur í lok árs 2018 að fjárhæð 4.129,4 millj. kr. en í lok árs 2017 2.193,7 millj.kr., í lok árs 2016 2.495,5 millj.kr., í lok árs 2015 2.316 millj.kr. og í lok árs 2014 1.120 millj.kr.

Húsaleigusamningur

LÍN er með húsaleigusamning við Fasteignir ríkissjóðs. Leigutíma lýkur 29. febrúar 2020. LÍN getur sagt upp samningi með að minnsta kosti 12 mánaða fyrirvara og miðast við áramót. Stofnanir í Borgartúni 21 vinna nú að framlengingu leigusamnings með Fasteignum ríkissjóðs.

Skýringar

Fimm ára yfirlit í millj. kr.

Á verðlagi hvers árs	2018	2017	2016	2015	2014
Rekstur					
Hreinar vaxtatekjur.....	3.428	1.026	1.238	762	(533)
Aðrar rekstrartekjur.....	97	78	81	68	59
Önnur rekstrargjöld.....	(690)	(682)	(652)	(613)	(659)
Framlag á afskriftareikn. útlána.....	(2.897)	(3.504)	(5.121)	(1.594)	(7.869)
Tekjuhalli án ríkisframlags.....	(62)	(3.082)	(4.455)	(1.377)	(9.002)
Ríkisframlag.....	7.963	7.966	8.066	8.344	8.359
Tekjuafgangur (halli) ársins.....	7.901	4.883	3.612	6.967	(643)
Efnahagur					
Handbært fé.....	13.383	11.267	7.638	4.142	2.118
Útlán.....	238.875	234.496	231.211	223.548	213.090
Afskriftareikningur útlána.....	(53.334)	(50.879)	(47.721)	(43.008)	(41.637)
Aðrar eignir.....	1.675	1.291	171	395	153
Eignir alls.....	200.598	196.175	191.299	185.078	173.723
Langtímaskuldir.....	94.301	97.758	97.705	95.271	90.968
Aðrar skuldir.....	2.305	2.326	2.386	2.211	2.126
Skuldir alls.....	96.606	100.084	100.091	97.482	93.093
Eigið fé.....	103.992	96.092	91.208	87.597	80.630
Skuldir og eigið fé alls.....	200.598	196.175	191.299	185.078	173.723